



ก

สารจากอธิการบดี

วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ปีขึ้นปีที่ ๑๒ นับได้ว่าเป็นวารสารที่มีคุณภาพด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนาจนได้รับการยอมรับในระดับชาติ คือมีฐานข้อมูลปรากฏในศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย TCI (Thai-Journal Citation Index Centre) บทความวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ถือเป็นข้อมูลทางวิชาการของมหาวิทยาลัยที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม และการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไทยต่อไป

สิ่งที่พึงตระหนักและพัฒนาควบคู่ไปกับวิชาการคือความมีศีลธรรมและจรรยาบรรณของความเป็นนักวิชาการแบบพุทธ กล่าวคือต้องมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างละเอียดถึงแหล่งปฐมภูมิ เคารพกฎกติกา และสิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรายงานผลการวิจัยและข้อที่ค้นพบตามความเป็นจริงในเชิงสร้างสรรค์ วิพากษ์วิจารณ์อยู่บนฐานข้อมูลและหลักแห่งเหตุผลที่สำคัญนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาพึงปลูกศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา สร้างสรรค์งานเพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาประเทศไทย และเกิดคุณประโยชน์สืบไป

ขออนุโมทนาที่ทีมงานจัดทำวารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ที่ได้ช่วยกันผลิตผลงานวิชาการแก่สังคม สร้างองค์ความรู้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ให้ชาวโลกได้ศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางสืบไป

(พระพรหมบัณฑิต)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย



บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ฉบับนี้เป็นปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือน มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙ คณะผู้จัดทำได้ตีพิมพ์บทความวิจัย บทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือของนักวิชาการทางพุทธศาสนาและปรัชญารวม ๑๕ เรื่อง ในเล่มนี้ งานทางพระพุทธศาสนาจะเป็นงานด้านการประยุกต์เพื่อการพัฒนาคนและแก้ปัญหาของสังคม ส่วนงานทางปรัชญามุ่งไปที่ปรัชญาหลังนวยุค งานเหล่านี้มีคุณค่าทั้งต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการและทั้งเป็นการจุดประกายความคิดเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาตนเองและสังคมในวงกว้างต่อไป กองบรรณาธิการขออนุโมทนาขอขอบคุณนักวิชาการและนักวิจัยเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

พระครูสังฆรักษ์กิตติพงษ์ ดารักษ์ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะชีวิตความเป็นครูด้วยหลักไตรสิกขาสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) พัฒนาชุดฝึกทักษะชีวิตความเป็นครูชีวิตด้วยหลักไตรสิกขาสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ ๒) ศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกทักษะชีวิตความเป็นครู การวิจัยนี้ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ สำรวจและค้นคว้าข้อมูล ออกแบบและพัฒนาและทดลองใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ ๑-๕ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินการฝึกทักษะชีวิตความเป็นครูด้วยหลักไตรสิกขาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โกวิทย์ พิมพวง ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาคำไทยที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” บทความนี้มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการคือ คือ ๑) เพื่อวัดเจตคติของนิสิตที่มีต่อวิชาคำไทยที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต และ ๒) เพื่อทราบและนำข้อมูลไปแก้ปัญหาในการเรียนการสอนวิชาคำไทยที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ประชากรในการวิจัยนี้คือนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๓๗ คนของภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีเจตคติปานกลางต่อการเรียนวิชาคำไทยที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต

นายจรัส บุตดาพงษ์ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “ผลกระทบที่มีผลต่อการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองเพื่อความสุขของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักอุปนิทานธรรมที่มีผลต่อการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองเพื่อความสุขของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒) เพื่อศึกษาความขัดแย้งทางการเมืองของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาแก้ไขความขัดแย้งการเมืองของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง งานนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า



หลักการบริหารนิยธรรมที่มีผลต่อการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองประกอบด้วย ๑ การประชุมกันสม่ำเสมอ ๒ ความพร้อมเพรียงกันประชุม ๓ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ขนบธรรมเนียม ๔ การเคารพผู้สูงวัย

นายธนู ศรีทอง ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “ทิศทางการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือท่ามกลางกระแสการศึกษาข้ามชาติในประชาคมอาเซียน” งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความคาดหวังความเป็นนานาชาติและพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาความเป็นนานาชาติในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังต่อความเป็นนานาชาติมีปัจจัยสำคัญคือ การพัฒนาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ส่วนข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนั้นพบว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยควรผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ และเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พุทธศาสนาในระดับนานาชาติ

พระมหาพลพิพัฒน์ ไยอุ่น ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗: ศึกษากรณีการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักการบริหารนิยธรรม ๗ ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาของคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า คณะสงฆ์มีการประชุมกันอย่างเนื่องนิตย์ มีการปฏิบัติตามมติที่ประชุมอย่างเคร่งครัดสำหรับปัญหานั้นได้แก่การห้ามสอบราชการ การห้ามถ่ายรูบบุคคลในที่สาธารณะ การห้ามสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะคือ ควรมีการออกกฎระเบียบให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย การให้ความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับหลักธรรมาธิปไตย

นายศุภฤกษ์ คณิตวรานันท์ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “แนวคิดเรื่องความต่างของฌ็อง-ฟร็องซัวส์ ลียอตต์กับปัญหาแนวคิดเรื่องความงามในปรัชญาศิลปะร่วมสมัย” งานวิจัยนี้เสนอแนวคิดเชิงวิพากษ์การผูกขาดเกณฑ์ตัดสินเรื่องความงามในปรัชญาศิลปะร่วมสมัย ผู้วิจัยพยายามชี้ให้เห็นว่า ลียอตต์เป็นนักคิดคนหนึ่ง ในหลายๆคนที่พยายามเสนอแนวคิดเชิงวิพากษ์เกณฑ์ตัดสินเรื่องความงามผ่านตัวอย่างของศิลปะด้วยเหตุผลที่ว่า การตัดสินคุณค่าพื้นฐานควรใช้คุณค่าแบบวลี (Phrase) หรือหน่วยเล็กๆ เพราะมันสามารถสื่อความรู้สึกของมนุษย์ได้ไม่ต่างกับการใช้เกณฑ์แบบผูกขาดทำให้พื้นที่แห่งสุนทรียศาสตร์ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างที่ควรจะเป็น

นางกฤติกาวัลย์ หิรัญลี ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ในการพยากรณ์ชีวิตคนด้วยวิชาโหราศาสตร์ไทยกับกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการพยากรณ์ตามหลักวิชา



โหราศาสตร์ไทย ๒) เพื่อศึกษาหลักกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท และ ๓) เพื่อนำเสนอความสัมพันธ์ของการพยากรณ์ที่นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยมีความสอดคล้องกับกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การพยากรณ์ตามหลักโหราศาสตร์คือ การคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆกันโดยอาศัยการเคลื่อนตัวของดวงดาวเป็นหลัก ในเรื่องของกฎแห่งกรรมนั้นพบว่า กฎแห่งกรรมมีเหตุและผลที่สามารถอธิบายได้ในหลักกรรมนิยาม สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการพยากรณ์และกฎแห่งกรรมนั้นพบว่า โดยทั่วไปนักพยากรณ์ใช้เวลาเกิดของบุคคลเชื่อมโยงเข้ากับหลักกรรมนิยามมาเป็นพื้นฐานในการพยากรณ์และยังแนะนำให้อาจารย์พยากรณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชีวิตของตนเองและผู้อื่น

นางสาววิรัชพัชร อภิเลิศทรงศักดิ์ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “แนวโน้มการปฏิบัติธรรมสำหรับฆราวาสในสองทศวรรษหน้า” งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยอนาคตวิเคราะห์แนวโน้มและยังใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติธรรมของฆราวาสในสังคมไทยปัจจุบันมี ๒ ลักษณะ คือ การปฏิบัติธรรมแบบวิถีไทยและการปฏิบัติธรรมเต็มรูปแบบ ซึ่งแนวโน้มในสองทศวรรษหน้าพบว่า การปฏิบัติจะมีมิติดังต่อไปนี้คือ ๑) การทำงานคือการปฏิบัติธรรม ๒) การปฏิบัติธรรมด้วยการเจริญกรรมฐาน ๓) การปฏิบัติของผู้ที่ไม่สามารถบวชได้ซึ่งหมายถึงเพศที่สาม ผู้พิการและกลุ่มสตรี ๔) การปฏิบัติธรรมในระบบเชิงวิชาการ ๕) การปฏิบัติธรรมด้วยกิจกรรมทางสังคม ๖) การปฏิบัติธรรมสำหรับศาสนิกอื่นๆและ ๗) การปฏิบัติธรรมตามจารีตประเพณี ซึ่งการปฏิบัติธรรมของฆราวาสทั้งหมดนี้มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้น แต่ว่าการปฏิบัติธรรมตามจารีตประเพณีจะค่อยๆลดลงเพราะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

นายธราเทพ เตชะพรชัย ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “รูปแบบการปฏิบัติอานาปานสติบนสื่อสังคมออนไลน์สำหรับคนรุ่นใหม่” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาการปฏิบัติอานาปานสติตามหลักพระพุทธศาสนา ๒) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับคนรุ่นใหม่ และ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการปฏิบัติอานาปานสติบนสื่อสังคมออนไลน์สำหรับคนรุ่นใหม่ ผลการวิจัยพบว่า อานาปานสติคือการกำหนดสติให้อยู่กับลมหายใจเข้าและออก มีขั้นสำหรับการปฏิบัติ ๑๖ ขั้น งานวิจัยนี้พบว่าคนรุ่นใหม่ใช้เวลาในการใช้อินเตอร์เน็ตมาก การสร้างรูปแบบปฏิบัติอานาปานสติบนสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบของแอปพลิเคชันจะช่วยให้คนรุ่นใหม่ปฏิบัติอานาปานสติได้

Dr.Duangporn Arbhasil ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “Bodhisattva’s Ethical Concepts for Modern Leadership” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเรื่องศีลของพระโพธิสัตว์สำหรับการประยุกต์ใช้กับภาวะผู้นำปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่าศีลของพระโพธิสัตว์มีลักษณะหลัก ๒ ประการคือ แก่นของศีลและศีลทั้งหมด และเมื่อพิจารณาเป็น



ประเภท พบว่า ศิลมี ๓ ประเภท คือ ศิลแห่งการควบคุมตนเอง ศิลแห่งการสะสมกุศลธรรมและ ศิลแห่งการทำประโยชน์ให้สรรพสัตว์ แนวคิดเรื่องศิลปะถือว่ามีประโยชน์สำคัญต่อการพัฒนาภาวะ ผู้นำในเรื่องของการควบคุมตนเอง การพัฒนาพฤติกรรมในชีวิตประจำวันให้ดีงาม

พระมหายยุทธ กนตาโก (เสริมจันทร์) ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์อรรถิภาวนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษามโนทัศน์อรรถิภาวนิยมของฌอง-ปอล ซาร์ท ๒) เพื่อศึกษามโนทัศน์อรรถิภาวนิยมที่ปรากฏในพุทธปรัชญาเถรวาท และ ๓) เพื่อวิเคราะห์อรรถิภาวนิยมตามแนวคิดของพุทธปรัชญาเถรวาท ผลการศึกษาพบว่า อรรถิภาวนิยมของซาร์ทประกอบด้วยสองลักษณะคือ แนวคิดเชิงภววิทยาซึ่งหมายถึงภาวะในตัวเองกับภาวะเพื่อตัวเองและแนวคิดเชิงมนุษย์นิยมที่ยอมรับการมีอยู่ของมนุษย์ก่อนสาร์ตละ ส่วนอรรถิภาวนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาทนั้นพบว่ามีสองลักษณะสำคัญคือ การมีอยู่ของรูปธรรมและนามธรรมและแนวคิดเชิงมนุษย์นิยม เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าแนวคิดพุทธปรัชญาเป็นอรรถิภาวนิยม เพราะให้ความสำคัญในความเป็นมนุษย์ที่มีชีพเพียงแค่มิชีวิตแต่ให้มีสติรู้เท่าทันปรากฏการณ์และมีเป้าหมายคือนิพพาน

นายพิรพร พงศ์พิพัฒน์พันธุ์ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับพระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ที่พึงประสงค์ : พัฒนาการและแนวโน้ม” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับพระพุทธศาสนา ๒) เพื่อศึกษาพัฒนาการและแนวโน้มของรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับพระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ และ ๓) เพื่อเสนอรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับพระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ที่พึงประสงค์ การวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์ของทั้งสองอยู่ในลักษณะพึ่งพาอาศัยกันและกัน ควรสร้างเครือข่ายสื่อมวลชนด้านพระพุทธศาสนาเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อมวลชนในพระพุทธศาสนาควรประพฤติตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย ส่วนสื่อมวลชนอาชีพควรปฏิบัติตนอยู่ในจริยธรรมของสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด

นางปภัศรา เตชะไพบุลย์ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “รูปแบบการทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตของนักแสดงอาชีพไทยตามหลักพระพุทธศาสนา” งานวิจัยนี้พบว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตตามคัมภีร์พระพุทธศาสนาคือบุคคลที่ปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น หลักเมตตาธรรม ขันติธรรม อิทธิบาท ๔ เป็นต้น หลักธรรมสำหรับการปรับใช้กับอาชีพนักแสดงเพื่อให้ประสบความสำเร็จในอาชีพตามหลักพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้เสนอหลักธรรมสำคัญ เช่น อิทธิบาท ๔ สัปปริสธรรม ๗ รวมถึงหลักการปฏิบัติต่อสังคมได้แก่ กัลยาณมิตรและ ทิศ ๖



นายสมเกียรติ ไชยภูมิ ได้เสนอบทความวิจัยเรื่อง “รูปแบบความสัมพันธ์อย่างยั่งยืนระหว่างผู้บริโภครักกับผู้ผลิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา” งานวิจัยนี้เป็นการพยายามที่จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภครักกับผู้ผลิตในสังคมบริโภค ผู้วิจัยได้เสนอทฤษฎีสามสมดุล คือ สมดุลผลิต สมดุลบริโภคและสมดุลผลประโยชน์ ในการจะมีสมดุลได้ครบ หลักทศ ๖ ถือว่าเป็นกฎแห่งสำคัญรวมทั้ง หลักสัมมาอาชีวะ

นางสาวปฐมรัตน์ สุขชียามานนท์ ได้วิจารณ์หนังสือเรื่อง “Joseon Kings’ Personal belief in Buddhism and its Political Significance เขียนโดย Pu Nam Chul” ในงานวิจารณ์นี้ ผู้เขียนอภิปรายข้อโต้แย้งทางทฤษฎีเรื่องพระพุทธศาสนากับลัทธิขงจื้อ พร้อมทั้งกรณีความเชื่อส่วนตัวของกษัตริย์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้อภิปรายนโยบายที่สร้างความกดดันต่อพระพุทธศาสนาและนโยบายที่เป็นมิตรต่อพระพุทธศาสนาที่กษัตริย์ใช้เป็นประโยชน์ทางการเมืองในสมัยโชซอน หนังสือเล่มนี้ถือว่ามีที่น่าสนใจทั้งในแง่ของศาสนาและการเมืองในสมัยดังกล่าว